

C.S.IR. MR.S.O.

Consiglio Sindacale Interregionale
Italo-Croato
ALTO ADRIATICO

Talijansko-Hrvatski
Međuregionalni Sindikalni Odbor
SJEVERNI JADRAN

CGIL CISL UIL SSSH

CONFEDERATION
**SYNDICAT
EUROPÉEN
TRADE UNION**

1995 - 2025

30
YEARS

Talijansko-hrvatski MR.S.O. Sjeverni Jadran: 30 godina povijesti i posvećenosti mobilnosti radnika između Italije i Hrvatske

MR.S.O. – Talijansko-hrvatski Međuregionalni sindikalni odbor Sjeverni Jadran CGIL, CISL, UIL, SSSH slavi 30. obljetnicu, s obzirom na to da je osnovan 19. lipnja 1995.

Radi se o jedinstvenom iskustvu prekogranične suradnje između sindikalnih organizacija Italije i Hrvatske koja se od samog početka odvija pod okriljem E.K.S.-a – Europske Konfederacije Sindikata, kojoj pripadaju svi članovi MR.S.O.-a.

Među regionalnim savezima CGIL-a, CISL-a i UIL-a Furlanije Julijske Krajine i regije Veneto, te Ureda SSSH prvo Istarske i potom Primorsko-goranske županije već je od neovisnosti Hrvatske postojao intenzivan i pozitivan odnos sindikalne suradnje – u okviru gospodarskih, socijalnih i kulturnih odnosa među interesnim regijama i županijama u Italiji i Hrvatskoj, koji su bili isto toliko intenzivni -, koja je osnivanjem MR.S.O.-a našla način da se nastavi na formaliziran i uređen način.

Razni su – među mnogima – sektori u kojima je MR.S.O. bio aktivan u ovih 30 godina:

- od sindikalne suradnje do kolektivnog ugovaranja i zakonodavstva o radu u dvjema državama;
- od analize gospodarskih ulaganja u Italiji i Hrvatskoj do zaštite sindikalnih prava radnika;
- od postupka pristupanja Europskoj uniji do usvajanja eura u Hrvatskoj;
- od zaštite pograničnih radnika i njihovog prava da uživaju ravnopravnu mobilnost bez prepreka pa sve do ulaska Hrvatske u Schengenski prostor;
- od traženja veće usklađenosti nacionalnih zakona u Italiji i Hrvatskoj kojima se provodi zakonodavstvo Europske unije o radu i socijalnoj sigurnosti do pospješivanja Međunarodnog sporazuma o poreznim pitanjima koji su obje države potpisale, uvijek u smislu garantiranja potpune zaštite i realne ravnopravnosti radnicima i umirovljenicima;
- od analize zabrinjavajuće pojave depopulacije koja pogađa Italiju i Hrvatsku do zakonodavstva o dolasku na njihovo tržište rada i boravku državljana trećih zemalja u dvjema državama.

U svim gore navedenim područjima (a i u mnogim drugima) MR.S.O. je uvijek nastojao dati svoj konstruktivni doprinos ka rješenju političko-sindikalne rasprave u dvjema državama, bez da se ikad liši svojeg kritičnog duha, kad je to bilo potrebno, ili libi toga da bude pionir u poticanju rasprave o određenim temama od esencijalnog značaja, o kojima se pak premalo raspravlja.

No, ako ostanemo pri ključnoj temi slobode kretanja radnika i iako je takav okvir sindikalne i institucionalne suradnje postojan, nažalost ne možemo reći da se stanje pograničnih radnika koji se kreću između dvije države (a što se suštinski odvija u jednom smjeru, i to iz Hrvatske prema Italiji) u međuvremenu poboljšalo, ni nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji 1. srpnja 2013.

Ti radnici (u skladu s najopreznijim procjenama, radi se o više od 10.000 osoba koje svakodnevno iz Hrvatske i Slovenije dolaze u Italiju) zaposleni su u raznim ključnim sektorima tržišta rada sjeveroistočnih talijanskih regija, a vrlo često su to žene koje rade u kućanstvima i povijesno ostaju većinom zaposlene na crno. Međutim, ti pogranični radnici nisu nikad ni prepoznati kao takvi od strane dviju nacionalnih vlada (i, u skladu s odgovarajućim nadležnostima, ni od strane regionalnih vlada u dvjema državama), koje im zapravo nikad nisu posvetile dužnu pažnju, kako bi se njihov rad mogao odvijati unutar dosljednog zakonodavnog okvira koji bi bio usklađen sa zakonodavstvom Europske unije i koji bi im omogućio ravnopravnu, dobro uređenu i nediskriminirajuću mobilnost, te usmjerenu tome da se potakne njihov izlazak iz spektra rada na crno.

Sve se to očitava u neprimjenjivanju europskih propisa o socijalnoj sigurnosti (sjetite se samo neisplaćivanja pograničnim radnicima Jedinstvenog dječjeg doplatka za uzdržavanu djecu), o ravnopravnom tretiranju u okviru zakonodavstva o radu (uzmite u obzir suštinsku nemogućnost za pogranične radnike da se koriste takozvanim *voucherima* odnosno da iskoriste prilike za povremeni rad u onim sektorima u kojima je taj instrument dozvoljen), o pristupu tržištu rada (imajte na umu nemogućnost za pogranične radnike da se dodatno prijave, kako bi dobili dodatnu uslugu, i kod onih javnih službi koje pružaju javne usluge, a koje se nalaze u državi u kojoj su posljednje zaposleni) i o socijalnim naknadama (nemojte zaboraviti da primjerice ne mogu dobiti ono što je u Italiji poznato pod nazivom "*Dote Famiglia*", odnosno naknadu za izvanškolske aktivnosti za djecu mlađu od 18 godina, mjeru koju autonomna regija Furlanija Julijska Krajina isplaćuje samo rezidentima na vlastitom teritoriju), pa i očitava se tako što se u međunarodnom bilateralnom sporazumu koji su Italija i Hrvatska potpisale u svrhu izbjegavanja duplog oporezivanja dohotka radnika ni ne prepoznaje njihovo postojanje (što dovodi do velikih rizika duplog oporezivanja dohotka pograničnih radnika koji djelomično rade na daljinu iz vlastitog doma u zemlji boravišta). No, daleko od toga da sve to bude postane destimulirajuće u smislu njihove mobilnosti, te su prepreke samo dovele do toga da i dalje postoji povijesni pojas neprijavljenih radnika, što nije dobro ni za njihova prava, ni za tržišta rada na kojima oni djeluju.

Pogranični radnici (iako se kreću između dvije države koje zapravo nemaju zajedničku granicu, kao što je to slučaj za Italiju i Hrvatsku koje odvaja samo tanki pojas slovenskog teritorija), utjelovljuju bolje od bilo kakve druge kategorije jedno od osnovnih načela Europske unije, odnosno slobodu kretanja osoba. Zakonitost njihovog rada najbolji je termometar kako bismo izmjerili zdravstveno stanje projekta zajednice, u području koji je izravno povezan s njezinim razlogom postojanja.

U tom smjeru će MR.S.O. nastaviti raditi kako bi dao svoj doprinos usavršavanju izgradnje našeg zajedničkog europskog doma, koji se temelji na jačanju socijalnih i radnih prava i njihovom ishodovanju, i u svjetlu novog zanimanja koje je Autonomna regija Furlanija Julijska Krajina nedavno pokazala tako da je potvrdila svoju raspoloživost da bude glasnogovornik zahtjeva pograničnih radnika pred talijanskom nacionalnom vladom.